

DISCURSUL TEATRAL DIN PERSPECTIVA FILOSOFIEI PRAGMATICE

THEATER DISCOURSE FROM THE PERSPECTIVE OF PRAGMATIC PHILOSOPHY

**Ana Ghilaș, dr., cercet. șt. coordonator, Institutul Patrimoniului
Cultural**

Filosofia pragmatică propune o abordare estetică a artei ca formă de experiență, în comparație cu teoriile semnificative – reprezentatională, expresivă, instituțională și ludică. Pornind de la ideea că pragmatismul se raportează asupra trăirilor și stărilor emoționale ale receptorului operei de artă sau al diverselor manifestări artistice, iar, la nivel filosofic și metodologic, pragmatismul devine o perspectivă de interpretare a textului cultural-artistic, vom aborda problema experienței receptorului discursului teatral – realizări artistice/scenice concrete din perspectivă psihanalitică. O asemenea teorie complementară a artei poate releva mai bine sau mai fidel practicile artistice contemporane, evidențiind ideea că textul este locul de întâlnire în care „dialoghează” autorul și contextul enunțării cu receptorul și contextul interpretării, iar spectacolul ca discurs teatral este, în acest sens, un exemplu elocvent.

Teatrul contemporan se orientează nu atât la ideea de purificare prin artă cât la realitățile crude, directe. De aceea astăzi mai puțin ne întrebăm după spectacol: „Ce a vrut să spună autorul/regizorul”? și mai mult „De ce se întâmplă astfel ? Cine sunt eu? Care este/ar trebui să fie relația mea cu alteritatea”? ș.a. Prin analizele unor discursuri teatrale evidențiem acest aspect pragmatic al artei spectaculare, accentuând rolul ei asupra cunoașterii de sine ca factor al dezvoltării personale. Or, gândirea artistică psihanalitică, în diversele ei aspecte, a influențat cultura vieții intelectuale, deschiderea *spre* și încrederea *în* posibilitățile textului care devine discurs în procesul comunicativ.

Pragmatic philosophy proposes an aesthetic approach to art, as a form of experience, compared to significant theories – representational, expressive, institutional and ludic. Starting from the idea that pragmatism relates to the feelings and emotional states of the recipient of the work of art or of various artistic manifestations, and, that at philosophical and methodological levels, pragmatism becomes a perspective for interpreting the cultural-artistic text, we will address the problem of the receiver's experience with the theatrical discourse – concrete artistic / scenic achievements from a psychoanalytic perspective. Such a complementary theory of art can better or more faithfully reveal contemporary artistic practices, highlighting the idea that the text is the meeting place, where the author and the context of enunciation „carry on a dialogue” with the receiver and the context of interpretation, and the show, as theatrical discourse, is an eloquent example in this sense.

Contemporary theater focuses not so much on the idea of purification through art as on the cruel, direct realities. That is why, today after the show, we ask ourselves less: „What did the author / director mean”? and more „Why does this happen? Who am I? What is / should be my relationship with otherness”? etc. By means of the analyses of some theatrical discourses, we highlight this pragmatic aspect of the spectacular art, emphasizing its role on self-knowledge as a factor of personal development. Or else, psychoanalytic artistic thinking, in its various aspects, has influenced the culture of intellectual life, openness to and confidence in the possibilities of the text that becomes discourse in the communicative process.

Cuvinte cheie: *text dramaturgic, discurs teatral, cunoaștere de sine, psihanaliză*

Key-words: *dramaturgical text, theatrical discourse, self-knowledge, psychoanalysis*